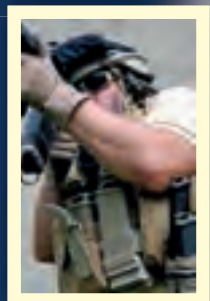

MANUÁL OBRANNÉ STŘELBY II

Pavel ČERNÝ
Ondřej DUŠEK
Václav VINDUŠKA

Defenzivní a taktické použití pušky a brokovnice

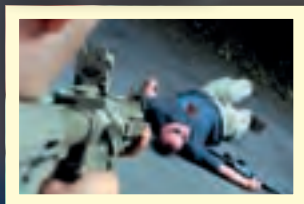
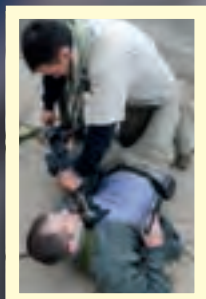
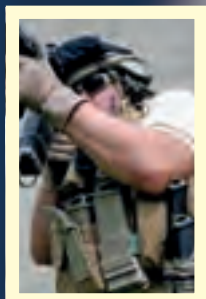

MANUÁL OBRANNÉ STŘELBY II

Pavel ČERNÝ
Ondřej DUŠEK
Václav VINDUŠKA

Defenzivní a taktické použití pušky a brokovnice

Grada Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Následující text nemá v žádném případě za účel jakkoliv propagovat násilí, základním posláním této knihy je naopak šířit osvětu, jak se agresorovi zákonným způsobem co nejlépe bránit. Autoři taktéž neručí za jakékoliv škody na zdraví a majetku, způsobené chybným výkladem, nesprávným provedením nebo případnou tiskovou chybou. Současně se také distancují od jakéhokoliv nezákonného či jiného zneužití předkládaných informací a postupů kterýmkoliv z čtenářů. Upozorňujeme, že k aplikaci uvedených technik se zbraní je nutné dodržovat nejvyšší míru opatrnosti, jakož se i striktně řídit všemi bezpečnostními zásadami a legislativními normami!

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **restně stíháno**.

Pavel Černý, Ondřej Dušek, Václav Vinduška

MANUÁL OBRANNÉ STŘELBY II

Defenzivní a taktické použití pušky a brokovnice

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 5043. publikaci

© Grada Publishing, a.s., 2013
Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2013

Fotografie Pavel Černý a archiv autorů
Odpovědná redaktorka Magdaléna Jimelová
Jazyková úprava Gabriela Janů
Grafická úprava a sazba Jakub Náprstek
Počet stran 320
První vydání, Praha 2013
Vytiskla Tiskárna PROTISK, s.r.o., České Budějovice

ISBN 978-80-247-4427-8

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-8175-4 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-8178-5 (ve formátu EPUB)

Věnováno Regimu,
který po svém zranění v Afghánistánu
nyní vede svůj největší boj...

A pak také všem těm,
kteří během své nebezpečné a obětavé služby
přišli o zdraví nebo dokonce o život.
Příslušníkům armády, policistům, strážníkům,
hasičům, záchranářům...

Obsah

Předmluva	10
Úvod	12
1 Fáze I	13
1.1 Proč vlastně „dlouhá“?	13
1.2 Puška/karabina	15
1.2.1 Útočné pušky	16
1.3 Brokovnice	22
1.3.1 Druhy a vlastnosti bojových brokovnic	23
1.4 Výcvik s dlouhou zbraní.....	29
1.4.1 Základní pomůcky	29
1.4.2 Specifika „dlouhých“	30
1.4.3 Bezpečnost „s dlouhými“	31
1.4.4 Oko–ruka... ..	34
1.4.5 Postoj	35
1.4.6 Poloha zbraně v rukou	36
1.4.7 Pozice „boxera“	40
1.4.8 Opora pažby o tělo.....	43
1.5 Základy střelby z dlouhých zbraní	45
1.5.1 Nabíjení.....	45
1.5.2 Míření.....	49
1.5.3 Spouštění	53
1.5.4 Vybíjení	54
1.6 Péče o dlouhé zbraně	57
1.6.1 Čištění	57
1.6.2 Údržba.....	64

2 Fáze II	68
2.1 Nácvik dynamické střelby z dlouhých zbraní	68
2.1.1 Vybavení pro Fázi II.....	68
2.1.2 Pohotovostní polohy.....	70
2.1.3 Nahození – přílícení	72
2.1.4 Míření při dynamické střelbě.....	75
2.1.5 Několikanásobný výstřel.....	78
2.1.6 Kontrola cíle a okolí	81
2.1.7 Střelba v různých polohách	83
2.1.8 Přenášení střelby na více cílů	89
2.1.9 Užití dlouhé zbraně za krytem.....	91
2.1.10 Střelba v pohybu	94
2.1.11 Závady u dlouhých zbraní	98
2.2 Specifika užití pušek/karabin	100
2.2.1 Střelba na delší vzdálenosti	100
2.2.2 Vlastnosti puškových nábojů	101
2.2.3 Hlaveň	117
2.2.4 Nastřelování	120
2.2.5 Negativní vlivy	129
2.2.6 Využití opory.....	131
2.2.7 Řešení závad u pušek.....	136
2.2.8 Bojové přebití u pušek	137
2.3 Specifika užití brokovnic	145
2.3.1 Střelivo do brokových zbraní	145
2.3.2 Bezpečnost s brokovnicí	162
2.3.3 Střelba z opakovací brokovnice.....	163
2.3.4 Brokovnice v různých polohách.....	165
2.3.5 Střelba od pasu?	166
2.3.6 Dobíjení u brokovnic.....	167
2.3.7 Nouzové dobítí jednoho náboje	171
2.3.8 Systém záměny jednoho náboje	172
2.3.9 Řešení závad u brokovnic	174
2.4 Specifika tréninku dynamické střelby z dlouhých zbraní.....	176
2.4.1 Puška	176
2.4.2 Brokovnice.....	180
2.5 Příklad komplexního tréninku.....	183
2.5.1 Puška	183
2.5.2 Univerzální standardní cvičení	184
2.5.3 Brokovnice.....	186

3 Fáze III 188

3.1 Příprava dlouhé zbraně pro reálné využití 188

- 3.1.1 Doplnky a příslušenství 188
- 3.1.2 Montážní systémy 190
- 3.1.3 Taktické svítily 191
- 3.1.4 Zaměřovací prostředky 197
- 3.1.5 Kompenzátory a ústová zařízení 206
- 3.1.6 Přídavné rukojeti 209
- 3.1.7 Zásobníky 211
- 3.1.8 Závěsné popruhy a nosné systémy 219
- 3.1.9 Pažby 226
- 3.1.10 Dvojnožky 228
- 3.1.11 Výbava či střelecké umění? 231

3.2 Speciální dovednosti 231

- 3.2.1 Příprava dlouhé zbraně pro bezprostřední užití 232
- 3.2.2 Využití krytů během ozbrojeného střetnutí 236
- 3.2.3 Přesnost kontra netradiční polohy zbraně 240
- 3.2.4 Záměna „dlouhé za krátkou“ 242
- 3.2.5 Taktická výměna zásobníků u pušky 250
- 3.2.6 Taktické dobíjení brokovnice 254
- 3.2.7 Znovunabití brokovnice v bojové situaci 257
- 3.2.8 Brokovnice jako otevírací nástroj 258
- 3.2.9 Střelba dávkou? 262
- 3.2.10 Použití dlouhé zbraně z vozidla 264
- 3.2.11 Dlouhé zbraně v uzavřených prostorech 269
- 3.2.12 Dlouhá zbraň v těsném kontaktu 271
- 3.2.13 Užití dlouhé zbraně po zranění 279
- 3.2.14 Týmová cvičení 285
- 3.2.15 Realita kontra bezpečnost 293
- 3.2.16 Výcvikové pomůcky a vybavení pro Fázi III 295

Závěr 302

Použité a související zdroje 304

STŘEŽÍ-LI SILNÝ MUŽ V PLNÉ ZBROJI SVŮJ PALÁC, JEHO MAJETEK JE V BEZPEČÍ.

LUKÁŠ 11/21, NOVÝ ZÁKON

OPRÁVNĚNÁ OBRANA NENÍ JEN PRÁVEM, ALE PŘÍMO NEVYHNUTELNOU POVINNOSTÍ PRO TOHO, KDO JE ODPOVĚDNÝ ZA ŽIVOT JINÉHO, ZA RODINU ČI ZA STÁT. NANEŠTĚSTÍ SE STÁVÁ, ŽE POTŘEBA UČINIT AGRESORA NESCHOPNÝM PÁCHAT ŠKODY NĚKDY VYŽADUJE VZETÍ JEHO ŽIVOTA. V TAKOVÉM PŘÍPADĚ JE TENTO OSUDOVÝ DŮSLEDEK MOŽNĚ PŘÍČÍST AGRESOROVÍ, JEHOŽ ČINY K TĚTO ÚJMĚ VEDLY, I KDYBY NEBYL MORÁLNĚ ODPOVĚDNÝ PRO NESCHOPNOST JASNÉHO ÚSUDKU.

JAN PAVEL II.

MÁ-LI NĚKDO ZBRAŇ A SNAŽÍ SE VÁS ZABÍT, JE PŘÍMĚŘENĚ BRÁNIT SE STŘELBOU Z VLASTNÍ ZBRANĚ.

TIBETSKÝ DALAJLÁMA

I KDYŽ NÁSILÍ V OBRANĚ VŽDY BUDE V OČÍCH LIDÍ PEVNÝCH ZÁSAD SMUTNOU NEZBYTNOSTÍ, MNOHEM HORŠÍ BY BYLO, KDYBY PACHATELÉ ZLA VLÁDLI SPRÁVEDLIVÝM.

SV. AUGUSTIN

KDE NENÍ JINÉ MOŽNOSTI, LEČ ZBABĚLOST NEBO NÁSILÍ, RADÍM SÁHNOUT K NÁSILÍ.

MAHÁTMÁ GÁNDHÍ

POKUD MĚ NĚKDO NAPADNE S ÚMYSLEM MĚ ZABÍT, TAK SE BUDU BRÁNIT VŠEMI DOSTUPNÝMI PROSTŘEDKY A V PŘÍPADĚ NUTNOSTI NÁSILNÍKA ZABIJU. AŤ ZAHYNE TEN, KDO MÁ ŠPATNÝ ÚMYSL.

T. G. MASARYK

MÍRNÁ POVAHA SLUŠNÉHO ČLOVĚKA LÁKÁ RVÁČE; NA DRUHÉ STRANĚ ZBRANĚ HO STEJNĚ JAKO ZÁKONY ZASTRAŠUJÍ A DRŽÍ V PATŘIČNÉM RESPEKTU, A JSOU ZÁRUKOU POŘÁDKU STEJNĚ JAKO MAJETKU.

THOMAS PAINE

UHÝBAT PŘED BOJEM, VYŽADUJE VÍCE OBĚTÍ NEŽ BOJ SÁM.

KAREL MARX

STRACH ZE ZBRANÍ JE ZNAKEM SEXUÁLNÍ A EMOCIONÁLNÍ NEDOSPĚLOSTI.

SIGMUND FREUD

Předmluva

Když jsme byli skoro po osmi letech znovu osloveni nakladatelstvím Grada a vyzváni k další případné spolupráci, začali jsme přemýšlet především o tom, co nezaznělo v původní knize, tj. *Manuálu obranné střelby*. Tato kniha zaznamenala až překvapivý úspěch – v Čechách a na Slovensku se jí prodalo kolem deseti tisíc kusů. Při další analýze a shromažďování potřebných poznatků jsme začali uvažovat především o jakési nadstavbě dosavadní knihy, která by byla zaměřená na brokovnici a samonabíjecí pušku, tedy o komplexní specializované učebnici, která by dala vodítka pro výcvik i s dlouhými zbraněmi, a to v souladu s nejnovějšími světovými trendy obranné a taktické střelby. Původně tak mělo jít, z hlediska ucelenosti „defenzivního programu“, pouze o jakýsi doplněk k dosavadní pistoli. Nakonec se nám však informací nakupilo tolik, že bylo následně rozhodnuto věnovat právě dlouhým zbraním celou samostatnou publikaci. Ta svým rozsahem následně překonala první zmíněné dílo.

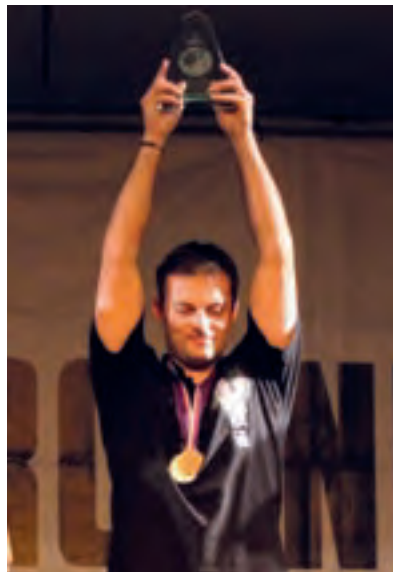
O tom, že si *Manuál II* (jak byla tato nová kniha pracovně nazvána) cílený na konfrontační použití dlouhých zbraní svou existenci i v našich podmínkách plně zaslouží, jsme neměli větších pochyb. Kromě případného vedlejšího využívání v rámci výcviku státních ozbrojených složek, jako k tomu nakonec široce docházelo i v případě první knihy, pevně doufáme, že ani pro čistě privátní sektor nebude tento nový výcvikový handbook nezajímavým. Pro některé bude využitelný i prakticky, a to nejen pro ty z obvyklejších vlastníků, kteří jednou mohou využít svou dlouhou zbraň k tzv. obraně domova. I mezi mými nejbližšími kamarády je celá řada těch, kteří v rámci tzv. kontraktorské profese intenzivně po léta používali vojenskou pušku coby hlavní nástroj k výkonu soukromých bezpečnostních činností. A lidé, kterým mohou být dovednosti s dlouhou zbraní velmi užitečné někde na dalekých, krajně nebezpečných místech naší planety, je i v našich končinách stále více a více. Nakonec, i já sám jsem čas od času v zemích, jako Afghánistán nebo Kongo, měl v rámci svých pracovních činností k dispozici i Sa58 nebo Kalašnikov.

Na knize spolupracovalo mnoho z těch, kteří u nás jak po teoretické, tak po praktické stránce představují v oboru naprostou špičku. Ti, kteří práci na sobě samých i na svých četných svěřencích věnovali obrovské životní úsilí, a za nimiž také stojí vskutku nemalé výsledky. Největší podíl z nich pak měli především Václav Vinduška a Ondřej Dušek.

První z nich, spolupracující s námi už na prvním *Manuálu*, se dokázal propracovat na absolutní vrchol Praktické střelby IPSC, zejména pak v náročné disciplíně „Tri Gun“, tedy v závodu „tří zbraní“. V současnosti je díky mistrnému zvládnutí spektra celého tria, tedy „pistole, puška, bro-

kovnice“, po světě vnímán jako jeden z mála nejvšestrannějších střelců této planety (mimo 23 domácích nejvyšších titulů se stal i dvojnásobným mistrem Evropy, jednou byl druhý...). Za zmínku také stojí, že Václav Vinduška v rámci své služby u předního protiteroristického útvaru střelceky inspiroval mnohé jeho příslušníky i instruktory dalších specializovaných složek ozbrojených sil. Za svého armádního působení, coby instruktor jednotky SOG (Special Operations Group), pak systémově zapracovával nejmodernější trendy střelecké přípravy do systému výcviku této nově vzniklé speciální jednotky. Výsledky celoživotní práce tohoto renomovaného instruktora navíc ovlivnily podobu ovládání služebních zbraní i u dalších mnoha jednotek zvučných jmen. Jeho cenné zkušenosti a četné praktické poznatky byly také využity v projektu nové samonabíjecí pušky 5,56 PAR Mk3, na jejímž vzniku a mnoha detailech konstrukce má tento excelentní, mezinárodně uznávaný střelec opravdu „lvi podíl“.

Také Ondřej Dušek, můj bývalý student, už po dlouhá léta intenzivně působí v soutěžní oblasti praktické střelby IPSC, kde dosáhl největších úspěchů právě na poli dlouhých zbraní. K těm má také velmi blízko i z hlediska své profese. Po své kariéře u policie i on zvolil pro další profesní dráhu jednotku SOG. Zde pak, coby týmový operátor, prodělal několik zahraničních misí, na kterých získával bojové

zkušenosti i v několika přímých střetech. Následně pak u této elitní protiteroristické jednotky vykonával funkci střeleckého instruktora. V současnosti vede střeleckou přípravu pro ochránce ministra obrany a zároveň je považován za jednoho z největších odborníků v oblasti vojenských zbraňových systémů jednotlivce, zvláště pak co se týká US pušky M4. Znáám je i svou značně širokou publikační činností v odborných časopisech na téma zbraní a výcviku.

S touto knihou nám pomáhala i řada dalších spolupracovníků – z nich bychom zde chtěli poděkovat především plk. Ing. Bohumilu Plankovi, CSc., který jako uznávaný odborník v oboru balistiky tuto publikaci obohatil svými cennými poznatky.

Na závěr bychom také chtěli vyjádřit svou vděčnost i všem dalším, kteří se rovněž na této knize podíleli svou radou či pomocí – a nebylo jich opravdu málo. Naprosto všechny je však kvůli omezenému obsahu lze uvést jen stěží, a také to pak u většiny z nich povaha jejich profesionální činnosti dost dobře neumožňuje. Tak alespoň takto: Masáku, „Pejsku“ Victore, Any, Špupáre, Omoňáku, Miku, Kráto, Boris a Venánku... Díky vám moc...

Pavel Černý

Úvod

KDO NEMÁ MEČ, AŽ PRODÁ PLÁŠT A KOUPI SI JEJ.

JEŽÍŠ NAZARETSKÝ, LUKÁŠOVO EVANGELIUM, 22:36

Tato kniha má primárně sloužit jako výcvikový manuál k co nejefektivnějšímu ovládnutí dlouhých zbraní v rámci sebeobrané střelecké situace. I když je sice možné následující text užívat zcela samostatně, největšího přínosu se dosáhne, bude-li mít čtenář v době studia tohoto materiálu již přečtenou předchozí knihu – tj. *Manuál obranné střelby* (dále jen *Manuál I*), zaměřený na komplexní průpravu s krátkou zbraní (popřípadě bude-li mít zde obsažené dovednosti do jisté míry již prakticky zvládnuté). Nemálo technik, jakož i tréninkových metod a taktických postupů, je totiž jak u výcviku sebeobrané střelby z pistole, tak i ze samonabíjecí pušky či brokovnice velmi obdobných nebo dokonce zcela totožných. Proto se jeví poněkud zbytečné a z hlediska omezeného obsahu i poměrně nemožné, některé statě z prvního dílu prakticky celé znovu přepisovat. Kvůli tomu, že se zde budeme na mnoha místech odkazovat na některé ze statí obsažených v *Manuálu I*, lze proto doporučit práci s oběma knihami. I když dovednosti a znalosti z předchozí knihy při četbě následujících stran rozhodně nejsou podmínkou, jsou neoddiskutovatelnou výhodou.

Hlavní části jsou v tomto *Manuálu II* koncipovány obdobně jako v předchozím díle. I zde je komplexní výcvik obranné střelby rozdělen do tří základních fází. Vyšší fáze v sobě zahrnuje dovednosti fáze či fází předchozích a s pokročilejšími programy současně vždy rostou i nároky na úroveň pozornosti a bezpečnostní návyky střelce.

Fáze I zahrnuje jak některé nezbytné základní teoretické informace a bezpečnostní zásady, tak i základy manipulace s dlouhými zbraněmi a jejich údržbu. Jsou zde také primárně probírány dovednosti nezbytné pro zvládnutí mířené střelby ze základního postroje.

Náplň **Fáze II** tvoří v úvodu škála střeleckých technik, které shrnujeme pod pojem dynamická střelba. Dále jsou zde širším způsobem rozvedena specifika jak pro samonabíjecí pušky, tak i brokovnice, a také jsou detailně probírány zvláštnosti užívání těchto dvou koncepčně dosti odlišných zbraní.

Ve **Fázi III** se již cíleně zaměřujeme především na oblast reálné střelecké konfrontace. V úvodu jsou nastíněny praktické možnosti úprav zbraní, jakož i úloha doplňků a užitného příslušenství. Následující kapitoly jsou věnované speciálním technikám a postupům, vše v kontextu potřebného zapracovávání souvisejících taktických prvků.

1

Fáze I

1.1 Proč vlastně „dlouhá“?

TOTALITNÍ STÁT MŮŽE DĚLAT VELKÉ VĚCI, ALE JEDNU VĚC UDĚLAT NEMŮŽE: NEMŮŽE DÁT DĚLNÍKOVI V TOVÁRNĚ PUŠKU A ŘÍCT MU, ABY SI JI VZAL DOMŮ A MĚL JI V LOŽNICI. PUŠKA VISÍCÍ NA ZDI DĚLNÍKOVA PŘÍBYTKU NEBO FARMÁŘOVY CHÝŠE JE SYMBOLEM DEMOKRACIE. A JE NAŠIM ÚKOLEM DOHLÉDNOUT, ABY TAM ZŮSTALA.

GEORGE ORWELL

Zaobírat se užitím dlouhé palné zbraně pro sebeobranu v našich končinách může leckomu zavánět propagací ozbrojování občanů a naváděním k řešení všemožných problémů střelbou. To ale rozhodně není záměrem této publikace. Rozsah a obsah *Manuálu II* je v souladu jak s legislativním stavem v oblasti držení, nošení a užití palných zbraní v našem státě¹, tak i s realitou, tedy nezpochybnitelným nárůstem násilné trestné činnosti se zbraní. Účelem tohoto díla není rozebírat legislativu ČR ve srovnání s podmínkami pro držení zbraní v USA nebo jinde v Evropské unii (tedy na jedné straně výrazně liberálnější, na straně druhé o poznání restriktivnější), ale věnovat se spíše jen technické a taktické stránce věci, tedy bezpečnému zacházení s dlouhou palnou zbraní a jejím případným užitím v podmínkách nutné obrany a krajní nouze (popřípadě zákonného použití služební zbraně příslušníky oficiálních ozbrojených složek). Cílem této publikace také není jakkoliv nabádat k rozšiřování řad soukromých držitelů dlouhých palných zbraní. To, zda se občan

ozbrojí, nebo ne, je v demokratické společnosti jen a jen na jeho rozhodnutí a na platných zákonných normách. Pokud již ale dlouhou zbraň držíte a případně i nosíte, právě vám je tento *Manuál II* určen. Autoři i spoluautoři pevně doufají, že tato publikace vždy poslouží jen a pouze těm uživatelům dlouhých zbraní, kteří ctí zákony a zbraně užijí pouze jako nejzazší prostředek v případě nutné sebeobran.

¹ Dle současné platné legislativy není přesněji definováno, zda pro účely sebeobran (tzn. ochrana života, zdraví a majetku ve smyslu ustanovení § 28 a 29 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších změn – krajní nouze/nutná obrana) bude pořízena zbraň krátká nebo dlouhá (pro případné užití v sebeobraně by se však zřejmě následně nezohledňovalo, pro jaký účel byla původně pořízena, ale to, za jakých konkrétních okolností byla použita – tzn. přiměřenost obrany povaze útoku). Stojí rovněž za to zde poznamenat, že dle současných zákonů (tj. zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších změn /zákon o zbraních/ – stav k červnu 2012) však musí být nošena skrytě a soukromý vlastník může nosit najednou nanejvýš dvě zbraně.

Praktické důvody, proč je v mnoha případech lépe ohrožení čelit právě dlouhou zbraní, jsou zřejmé – například vyšší zastavovací síla, nesrovnatelná s krátkou palnou zbraní, nepoměrně zvyšuje šance na eliminaci útočníka (či případně i nějakého agresivního, velmi vitálního zvířete). Také zde můžeme zmínit i vyšší nábojovou kapacitu nebo lepší alternativu k využití více doplňků, než je tomu u krátkých zbraní – tj. taktických zařízení k nasvícení cíle nebo optických zaměřovacích systémů. Stranou pak rozhodně nestojí ani psychologický aspekt dlouhých zbraní – tím je míněn „jistější pocit“ uživatele, který má čelit ohrožení vlastního života konfliktu a na druhé straně „respekt“ u protivníka. Už samotný pohled do impozantního ústí brokovnice ráže 12 může nejednomu z gaunerů sebrat vůli k další akci...

Cílovou skupinou, pro kterou je tento manuál určen, jsou mimo příslušníků ozbrojených složek i soukromí držitelé dlouhých palných zbraní, kteří chtějí vědět, jak ovládat své zbraně nejen co nejbezpečněji, ale též efektivně. Ovšem je třeba říci, že se zde uvedenými zásadami mohou klidně řídit i například hajní, myslivci či členové myslivecké stráže, kteří se pohybují po lesích s dlouhými zbraněmi a mohou se pak stát cílem útoků pytláků. A potom v neposlední řadě také sportovci, kteří doma mají mnohdy uloženy právě jen dlouhé zbraně a v případě útoku na jejich domácnost nemusí mít jiné volby dostatečně účinného obranného prostředku. K tomu připočteme už v úvodu zmíněný fakt, že stále více lidí z našich končin se dostává k výkonu profese v bezpečnostním sektoru v dalekých zahraničních rizikových zónách, jako je Irák, Afghánistán či některé ne zrovna poklidné africké státy. A právě zde je primární zbraní, odpovídající řešení případných střeleckých konfrontací, regulérní pěchotní puška, zatímco v Evropě běžnější pistole je tu spíše kuriozitou.

Další scénáře, kdy by bezúhonnému občanovi jednou mohla přijít vhod dostatečně účinná zbraň, je pro většinu lidí obtížné si vůbec jen připouštět. Nedávné masové a nečekaně brutální pouliční nepokoje v tak pokojné, vyspělé a demokratické zemi, jakou je Velká Británie, však naznačily cosi naprosto nepochopitelného a současně i varujícího. Šokující události, které doposud bývaly motivem jen některých fantazijních katastrofických filmů, se staly bohužel realitou. Skupiny bezohledných násilníků a vandalů zde naplnily ulice velkých měst a po několik dlouhých dní beztrestně rabovaly a terorizovaly slušnou část obyvatelstva, aniž by stát dokázal této explozi násilí nějak účinně čelit. A občané, naprosto bezbranní díky místní důkladně „odzbrojovací“ legislativě, tak byli naprosto vydáni napospas řádícím davům kriminálků. Jaké by byly důsledky často předpovídaného totálního zborcení ekonomických systémů v té bohatší a civilizovanější části světa, lze jen stěží odhadnout. A co by pak dokonce způsobila nějaká katastrofa obrovských rozměrů, která by mohla vrátit lidstvo prakticky až do doby kamenné, na to je těžké i jen pomyslet. V takových chvílích by to bohužel byla opět jen zbraň a dovednost ji používat, co by možná rozhodovalo o bytí a nebytí nás a nejbližších lidí kolem. Mnozí tak mohou vnímat vlastnění a co nejdokonalejší efektivní ovládnutí své zbraně i jako určitý znak odpovědnosti vůči svým nejbližším.

Nezbývá než věřit, že podobné apokalyptické vize snad v dohledné době nenastanou. Ale jak pravil jeden moudrý člověk, je rozhodně lepší být připraven, než pak nemile překvapen.

1.2 Puška/karabina

JE POŠETILOSŤ VĚŘIT, ŽE VÁLKU JE MOŽNO VYBOJOVAT ROKOVÁNÍM NEBO MODLITBAMI.

TITUS LIVIUS

Jednou z hlavních předností pušky je nejen vysoký „stop efekt“ vysokoenergetických nábojů a jejich nadprůměrná průbojná schopnost, ale i jistá všestrannost – tzn. možnost efektivního použití zbraně ve velkém spektru vzdáleností, od těsného kontaktu po možnosti eliminovat cíle až na stovky metrů (viz balistické vlastnosti dále zmíněných nábojů, kapitola 2.2.2). My se zde budeme bavit především o původně vojenských rážích tzv. útočných pušek. A to 7,62×39 (neboli 7,62 vz. 43 – viz kapitola 2.2.2.1) a také 5,56×45 NATO (nebo jeho civilní verze .223 Remington – viz kapitola 2.2.2.2). Ty se z našeho pohledu, tedy z hlediska rozšíření zbraní a jejich vhodnosti pro již zmíněné účely, jeví asi nejzajímavějšími. V této knize však pod pojmem primární zbraň rozhodně nemíníme dlouhé zbraně, konstruované na devítimilimetrové náboje. Ty jsou užívány téměř výhradně v policejním sektoru (např. HK MP5 – viz obr. 1, starší UZI apod.), kde dávají strážcům zákona především šanci přesnějšího zásahu nábojem, který je jinak spíše tradičně užíván převážně do samonabíjecích pistolí². Zkrátka, pokud to připodobníme k motorcům, tak pro rychlostní soutěž je místo „padesátky“ lépe preferovat spíše „půllitr“, tedy něco jako kubaturu 500...

Obr. 1

V souladu s moderními trendy totiž směřujeme spíše k tomu, že pokud mi stojí za to vzít si dlouhou zbraň se všemi nevýhodami její délky a nekompaktnosti, ať to už zkrátka „stojí za to“³. Také pokud jsme se zmiňovali o užití dlouhé zbraně v rámci výkonu defenzivních bezpečnostních činností v rizikových zemích, bude zde devítimilimetrová dlouhá zbraň k dispozici jen sotva. Pokud by ale k máni byla, udělali bychom asi chybu, pokud bychom si ji dobrovolně vybrali – pro případnou přestřelku na několik set metrů s ní pak čelit tak obvyklým Kalašnikovům, to by nemusel být zrovna moc dobrý nápad. Výrazně slabší náboj 9 mm Luger také prostřelí méně potencionálních krytů, nedokáže překonat ani nižší stupně balistické ochrany nebo například není tolik efektivní proti protivníkům ve vozidle. Jak někteří říkají – „než devítkový samopal, radši pistoli, kterou u sebe navíc lépe uschovám“.

² I v policejním sektoru je ale v posledních letech znát výrazná tendence nahrazování devítimilimetrových samopalů neporovnatelně účinnějšími útočnými puškami, které ještě před lety bývaly spíše jen armádní záležitostí. Hlavními důvody jsou jednak stupňující se boj proti terorismu, odehrávající se i v civilním sektoru, a pak také stále mohutnější výzbroj pachatelů trestné činnosti, a to nejen členů organizovaných gangů. Nezřídka jak v USA, tak i v Evropě občas nastávaly momenty, že bezpečnostní složky vybavené tradičními policejními zbraněmi, mohly být při střetu s protivníkem, vybaveným i běžnou loveckou puškou, výrazně handicapované.

³ V této knize se také nebude pojednávat o některých méně typických zbraních, které jsou určitým kompromisem mezi útočnou puškou a samopalem. Jedná se o kompaktní typy FN P90 (ráže 5,7×28) a HK MP7 (ráže 4,6×30). Nejen že jde o zbraňové systémy, které zrovna nepatří mezi nejrozšířenější, ale jedná se také o typy, které jsou užívány výhradně ve služebním sektoru.

Přesto nemálo toho, co se v této knize ohledně výcviku s dlouhou zbraní uvádí, je současně využitelné nejen pro zmíněné služební devítimilimetrové samopaly, ale i třeba pro některé civilní karabiny na pistolový náboj – například Marlin 9, Ruger SR-9, Beretta Cx4 Storm apod.

1.2.1 Útočné pušky

ZBRANĚ PRO LOV, SPORT A SEBEOBRANU VZNIKLY JAKO PRVNÍ A ZANIKNOU JAKO POSLEDNÍ.

GENERÁL MICHAEL TIMOFEJEVIČ KALAŠNIKOV

Co jsou to vlastně tzv. útočné pušky, o kterých se budeme dále zmiňovat? Cesta k řešení, které nyní prakticky převládá ve všech armádách dnešního světa, nebyla právě jednoduchá. Jak se už na počátku druhé světové války zjistilo, pušky ještě z dob první světové války, používající velkou výkonnou munici, byly vhodné spíše pro statické postřelování cílů na stametrové vzdálenosti. Takových střetnutí však nemuselo být v určitých fázích mobilních bojů mnoho a karabiny na výkonnou munici – např. 7,92×57 – jako Mauser K 98 Kahr, se ukázaly pro takovou podobu války příliš těžké, neohrabané a navíc nedisponovaly dostatečnou nábojovou kapacitou. Zpětný ráz výstřelu s nábojem, užívaným tehdy současně i do běžných kulometů, byl navíc markantní, a pokusy využít jej u lehčích ručních zbraní střílejících dávkou tak vedly spíše do slepých uliček. Vzhledem k větším rozměrům a nemalé hmotnosti takového střeliva voják také unesl pouze omezené množství munice.

Již zmíněné samopaly – tedy kompaktní samočinné zbraně, využívající střelbu dávkou pistolovou municí (např. 9 mm Luger) – byly tenkrát shledány vhodnými i náležitě flexibilními pro rychlá střetnutí v nejtěsnějším kontaktu a boje v budovách. Vzhledem k menší energii munice však postrádaly schopnosti kvalitního zásahu cíle na vzdálenosti nad 100 metrů. Zkušenosti vojáci také kritizovali i poměrně nedostatečnou zastavující schopnost proti živé síle a chybějící účinnost proti případným krytům.

Němci proto ve druhé polovině druhé světové války přišli s novým revolučním nábojem 7,92×33 (viz obr. 2), a ten pak použili do řady tehdejších nejnovějších zbraní – MP 43 a Stgw 44, proslulých Sturmgewehřů (viz obr. 3). Tyto zbraně se pak v poválečném období staly nemalou inspirací pro konstruktéry Sovětského svazu při výrobě AK47 (viz dále). Američané v téže době současně zaváděli samonabíjecí (a posléze i samočinnou) karabínu M14 na přelomový US náboj .30 Carbine (viz obr. 4). V průběhu dalších let konstruktéři přicházeli s dalšími a dalšími zbrojními systémy obdobné koncepce. A ty se prakticky objevují dodnes. Mezi nimi vznikly i ty, o kterých se zde dále budeme bavit především, a zaměříme se na ně s ohledem na způsob jejich obsluhy a vedení efektivního způsobu výcviku.

Učit se praktickému ovládnutí veškerých existujících systémů, užívaných v současnosti, by bylo sotva možné. Co se týče specifické oblasti puška/karabína se z uvedených důvodů dále v této knize soustředíme především na tři hlavní konstrukce. Na jakési trio pro nás těch „nejzájmovějších“ zbraní:

Sa58 (náboj 7,62×39) a všechny možné její varianty. Důvod výběru je jasný – nejen že šlo na dobu svého vzniku o mimořádně vydařený zbraňový systém, který je poměrně lehký a též vysoce funkční, ale především v Čechách jde o místně velmi rozšířenou a až kultovně oblíbenou zbraň. Desetiletí už slouží coby pěchotní zbraň jednotlivce v rámci armádních sil⁴ a její sportovní samonabíjecí klony jsou u nás mezi sportovními střelci v současnosti masivně rozšířeny.

⁴ Původně šlo o lehkou zbraň, určenou pro důstojníky, seržanty, obsluhy zbraní a posádky těžké techniky. Tato lehká a kompaktní puška měla u frontových jednotek především nahrazovat jen omezeně účinnou pistoli.

⁵ V současnosti je povolna nahrazována novou útočnou puškou CZ805 BREN.

Obr. 2 Náboj 7,92×33.

Obr. 3 Sturmgewehr.

Obr. 4 Karabina M1 v ráži .30 Carbine.

Obr. 5 Sa58 v pískovém maskovaném provedení jako první výzbroj tehdy nově vzniklého útvaru SOG.

AK (náboj 7,62×39), tedy škála zbraní, pocházející (či konstrukčně vycházející) z legendárního sovětského systému Michaila Timofejeviče Kalašnikova. Jde o robustní, jednoduchou a až pověstně odolnou zbraň, která během půlstoletí své existence doslova zaplavila celou zeměkoulí. Dá se s ní proto setkat doslova v každém koutu současného světa – její plošné rozšíření je rozhodně pádným důvodem pro to, abychom se jí z hlediska univerzálnosti výcviku intenzivněji věnovali.

Obr. 6 Některé ze zbraní se pro jejich uživatele mohou stát doslova srdeční záležitostí. Tento Kalašnikov, vyfocený jedním z autorů v Afghánistánu, je nejen umělecky nazdoben omotanou bužirkou, ale je doplněn i postrojem se sumkami osazeným dekorativními cvočky.

AR15/M4⁶ (náboj 5,56×45). Těto skupině zbraní zde věnujeme pozornost zejména z hlediska její neoddiskutovatelné perspektivnosti – původně se jedná o americký armádní mikro-řážový systém, který se stal po postupném vylepšování typickou zbraní speciálních jednotek ekonomicky nejvyspělejších zemí. Počet jejích uživatelů se nadále rozšiřuje a časem tak půjde o jednu z nejčtetnějších moderních zbraní. Poslední, tzv. pístové verze (jako je u nás nově vyráběná PAR Mk3), představují nejvyšší vývojový počín této konstrukce, jak z hlediska uživatelského designu, tak přesnosti i spolehlivosti.

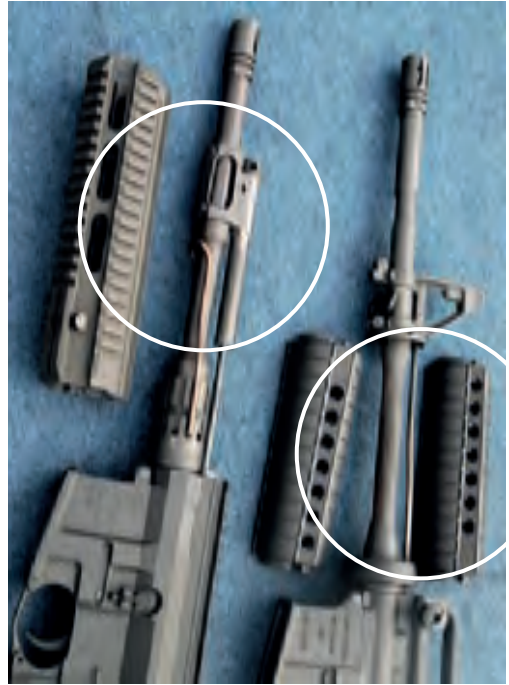

Obr. 7 Různě upgradované zbraně M4 příslušníků armádní speciální jednotky.

⁶ Vzhledem k určení zbraně pro sebeobranu se zde budeme zabývat veskrze jen kratšími verzemi – tedy karabinami, pro které se „lidově“ vžil označení M4. My tento hovorově vžitý termín budeme pracovním občas užívat, i když to odborně není zcela přesné – neboť M4 značí zbraň zavedenou do ozbrojených sil USA s přesnými TTD. Nicméně mimo USA je úplně běžné pod označením M4 spatřovat jakoukoliv kratší verzi standardní pušky M16 (pozn.: zatímco označení AR15 zahrnuje veškeré zbraně této konstrukční řady včetně civilních, v případě M16 pak jde o klasickou standardní pěchotní pušku ozbrojených sil USA).

Klasická puška řady AR-15 má princip samonabíjecí funkce založen na odběru spalných plynů z vývrtu hlavně, jež působí přímo na sestavu závěru (tzv. DGI – Direct Gas Impingement). Tato konstrukce je teoreticky nesmyslná, neboť jejím užitím dochází k přepouštění části spalných plynů (a tedy i nečistot) přímo do závěrového mechanismu zbraně. Prakticky ale systém funguje nade vší pochybnost více než dobře, zejména za podmínek dodržení základních zásad pravidelné údržby zbraně (původní potíže, kterými tyto zbraně zpočátku především ve vietnamské kampani trpěly, byly následným zdokonalováním systému postupně odstraněny). Jeho výhodou pak je nejen nižší hmotnost zbraně, ale i menší počet a hmota pohyblivých součástí, čímž je zajištěno ono legendární vynikající chování zbraní AR-15 při střelbě. Pistové aplikace karabiny M4 vznikly na základě požadavků příslušníků speciálních sil (SF), kteří působili po dlouhou dobu v extrémních podmínkách Iráku a Afghánistánu bez možnosti odpovídající péče o své zbraně. Právě proto následně vzešel požadavek na výrazné zvýšení spolehlivosti těchto jinak bezproblémových karabin M4. Tyto pušky shodně konstrukce s M4, ale doplněné o klasický píst se postupně staly hitem posledního desetiletí – bezesporu se jedná o řešení přispívající nejen k dalšímu zvýšení spolehlivosti systému, ale také usnadňující údržbu a čištění vzhledem k výrazně nižšímu znečišťování závěrového mechanismu.

Obr. 8 Rozdíl mezi původní verzí pušky na bázi AR15 a nejnovější pistovou verzí je markantní.

Obr. 9

Obr. 10

Při prvním pohledu na obě demonstované zbraně je asi i laikovi jasné, že v případě AK47 a Sa58 jde o značně rozdílná konstrukční řešení. Některé z kovářsky vyrobených zbraní AK jsou také ve srovnání s Sa58 takřka o 1 kg těžší (Sa58 váží 3,14 kg, např. čínský model AK přes 4 kg – což je rozdíl hmotnosti pistole – viz obr. 11). Znatelně vyšší hmotnost pak zásadně ovlivňuje schopnost pohotové manipulace a výrazně se projeví např. i při nutnosti dlouhodobého nošení zbraně v pohotovostní poloze (viz kapitola 2.1.2).

Obr. 11

Popis částí zbraně

Zde není účelem pojmenovávání veškerých dílů zbraní, o kterých tato kniha pojednává. To by bylo asi nejen zbytečné, ale také stěží možné. Soustředíme se tedy zejména na ty z částí, o kterých bude dále řeč především – a to hlavně z hlediska ovládnání zbraně na střelnici, a pak také její nejnужnější údržby. Protože zbraňový systém Sa58 je v tomto ohledu u nás až notoricky známý, soustředíme se tu spíše na dvě ostatní skupiny zbraní – AK a AR15/M4.

Obr. 12 AK

Pouzdro závěru se zalisovanou nebo zašroubovanou hlavní (1), mířidla (2), plynový násadec (3), nadpažbí (4), předpažbí (5), víko pouzdra závěru (6), závěr s natahovací pákou (7), výhozní otvor (8), pistolová rukojeť (9), pojistka/přepínač (10), záchytný zásobník (11), pažba sklápěcí nebo pevná (12).